

GEO - A FÖLD MEGJELÉNÉSE A (KORTÁRS) MŰVÉSZETBEN

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány

Markó Károly: Visegrád

A művészettörténet számos olyan műről tud beszélni, melyek témája a föld. Már az őskorban megjelentek a törekvések, a környezet ábrázolására. Az idővel ahogy finomodtak a művészi kifejezés eszközei, úgy változott a föld, mint téma megjelenítése is. A helygő, az anyaföld, vagy maga a föld, mint anyag, az idők során mind belekerült valamilyen módon a művészek, és így a művészet bűvkörébe.

A jelen kor alkotóit is megihletik azok a kiemelt problémák, melyek a földet veszik gőrcső alá. Ide tartozik a fenntarthatóság témaköre is.

Művészi valóság

„Látni a valóságot sokkal meglepőbb és fantáziadúsabb vállalkozás, mint felhőkből építeni a valóság első fuvallatára szétomló álmvárakat.” - gondolta, írta valamikor, valahol Márai Sándor.

Látni a valóságot... melyik valóságot? Ami bennünk van, vagy amit valaki más lát, vagy látni vél, vagy látni remél. Látni a valóságot. Jeleket látni, a valóság peremén. Mert ami ezen a kiállításon látható, az jelbeszéd. Jelbeszéd, mint a művészet többi ágában is, képes beszéd, ha úgy tetszik.

Képes beszéd... kiállsz ide, kedves emberek elé, szavakba próbálsz foglalni a gondolataidat. Szavakba, melyek csak részben képesek átadni ezeket a gondolatokat, rossz tolmácsok, mint a gugli fordítója, csak körülbelül-olyan ez a szöveg, mint ami a fejedben van. A falon képek lógnak, konkrét és valódi megjelenítései az érzelmeknek, tárgyai azoknak a pillanatoknak, melyeket megéltünk. Ezekben a képekben, akár egy-egy fényképen, megállt az idő. Ezek a képek itt a falon, nem változnak többet, ezek biztos jelek. Báhidzki Petra elképesztően szép szürreális tájai, Breszkovics Bernadett kézzelfogható gyönyörű rétegei, Haba Erika szívét melengető lágú esője, Molnár Eszter őszinte munkáinak diszkrét bája, Lehel Endre szívszorítóan szép vizuális kalandjai, Uzsák Sándor képei, dobozai, melyekben ott ragyog a szeretet, az érzélem, Volker Schwarz utolérhetetlen fényű belső utazásai, melyeket kivetít nekünk a képein, és végül Rácz Róbert eszméletlenül megkapó kisfilmje, melyet Önök nemsokára megtekinthetnek. Ez a kiállítás a földről szól, ha csak áttételes értelemben is. A föld, bármilyen irányból is közelítünk hozzá, egy sokrétű, nagyon összetett „valami”. Ezzel a valamivel próbáltunk mi kezdeni: valamit.

Amikor megáll az ember egy-egy kép előtt, nézi, és a képen át belenéz az alkotó arcába, belát kicsit a lelkébe is. És elindul egy folyamat, akár egy lassított film, felfejti az ember a történetet, kockáról kockára, halad előre benne. Aztán ha szerencséje van a nézőnek, akkor a művész jól végezte dolgát, adott a nézőnek valamit. Valamit, ami bekerülhet a képzeletbeli múzeumába, amitől lehet, hogy csak pár pillanatra, de több, boldogabb és talán jobb is lesz. Mert olyan a művészet, mint a szerelem. Egy szerelemben az ember az összes vágyát megfantáziáját rávetíti a másikra, és sokszor a saját fantáziájába szeret bele. De ha igaz szerelemmel találkozik az ember, mély és minden porcikáját átható szerelemmel, akkor előbb utóbb megérti, nem az a fontos, hogy naponta elmondja százszor, hogy mennyire szereti a másikat, hanem az, hogy úgy éljen vele, hogy neki jobb legyen az élete. Jobb, szebb, teljesebb. A művészettel is ez a helyzet. Hogy felmutassa a valóság kiemelt, vagy lecsupaszított, vagy ünneplőbe öltöztetett pillanatait, olyat adjon általuk az embernek, amitől gazdagabb lesz a lelke, ami felemeli, fel, a hétköznapiaság fölé. Hogy megtanítsa látni. Látni a valóságot. Mert...

„Látni a valóságot sokkal meglepőbb és fantáziadúsabb vállalkozás, mint felhőkből építeni a valóság első fuvallatára szétomló álmvárakat.”

A kortárs művészet és a fenntarthatóság kapcsolata

A kortárs művészet a napjainkban tevékenykedő alkotók műveit foglalja magába. Ebből következik, hogy ezek a művészek a kor problémáira, társadalmi kérdéseire is reagálnak, így nem meglepő, hogy a napjainkban széles kört foglalkoztató klímavédelmi és fenntarthatósági kérdések is helyet kapnak a művészetükben. A környezetvédelmi irányvonalnak sok árnyalata található meg a jelen kor alkotásaiban és művészi hitvallásaikban – vannak olyan művészek, akik a téma választás során, míg mások az anyaghasználatban vagy a stúdiójuk működtetésében részesítik előnyben a fenntarthatóságot.

Fenntartható művészet irányvonalai

Mikor a fenntartható művészetéről beszélünk, sok esetben a konceptuális művészet kerül elő először. Ennek a kortárs irányvonalnak az alapja, hogy az alkotások értékét annak mondanivalója, jelentése, vagyis a koncepció adja. Képviselői gyakran használnak mindennapi anyagokat, használt vagy talált tárgyakat.

A konceptuális művészetben túlmenően, számos irányzat alakult ki, amelyben fontos szerepet kap a fenntarthatóság, ezek közül mutatunk be néhányat:

o Az Eco-művészet középpontjában a környezetbarát vagy újra hasznosított anyagok felhasználásával történő alkotások állnak, emellett a művek témaválasztása a környezeti károokra hívja fel a figyelmet.

o A természet-művészet lényege, hogy az alkotók a környezetből (pl. erdő, mező) származó dolgoknak. Itt az esztétikai érték kap hangsúlyosabb figyelmet és a művészek az elkészült műtárgyak kialakításával hívják fel a figyelmet a természet védelmére.

o A Föld művészet képviselői a környezet újragondolásával és megváltoztatásával vagy a környezetbe helyezett installációval fejezik ki mondanivalójukat. Gyakran ezt az irányvonalat tekintik a fenntartható művészet kezdetének és úttörőjének, hiszen már az 1960-70-es években elterjedt.

Fenntartható művészet képviselői

A Föld-művészet egyik legelső művelője a magyar származású amerikai művész Agnes Denes. Hírnevet az 1982-es Búzamező – egy konfrontáció című munkájával szerzett, mely során Manhattan déli részén egy búzamezőt telepített néhány sarokra New York üzleti negyedétől. Ezzel az alkotásával hívta fel a figyelmet a világ elhibázott társadalmi, gazdasági prioritásaira és élelmezési problémáira.

Eco művészek közé sorolható Jaynie Gillman Crimmins, aki szórólapok, magazinok papírját újra hasznosítva készít lenyűgöző részletességű, geometriai mintázatú alkotásokat. Művészetével hívja fel a figyelmet a hulladékgazdálkodás és újrahasznosítás fontosságára.

Mark Coreth szobrász témaválasztásaiban jelenik meg a fenntarthatóság és a klímavédelem. Nagy figyelmet kapott 2009-es szobra, amelyet a koppenhágai klímacsúcs alkalmával készített. Az alkotás egy jegesmedvét ábrázol fagyott vízből, amelynek a belsejében a medve fém csontváza kapott helyet. A jég-szobor a klímacsúcs 11 napja alatt olvadt el, ezzel hívta fel a figyelmet a globális felmelegedésre.

Az itt említett, és még számtalan más művész az önkifejezésen és az alkotáson keresztül hozzájárulnak, hogy a fenntarthatóság, a környezetvédelem és társadalmi problémák egyre szélesebb közönség figyelmét felkeltse. A hazai művészek közül kiemelkednek Bukta Imre alkotásai.

Agnes Denes

Agnes Denes

Jaynie Gillman Crimmins

Mark Coreth

Bukta Imre

Bukta Imre

GE02

Lehajolok. Lehajolok, miközben forog velem a föld. Vele forgok én is, a 7,5 milliárd emberrel együtt, a számtalan állattal és növényel, együtt a tárgyainkkal, az értékeinkkel, melyek egyszeriben jelentőségüket veszítik, ha a föld, amin állunk, a lakhelyünk, nem lesz képes tovább tartani minket. Eltartani, ezt is mondhatnám.

Kizsákmányolók vagyunk, mi emberek. Nem figyelünk a holnapokra, nem látjuk be, hogy 2050-re tízmilliárd emberrel forog majd a föld, ha bírja, ennyien próbálunk élni itt.

Lehajolok. Belemarkolok a friss szántás fekete földjébe. Egy zacskóba teszem a maréknyi földet. Csíkszeredai föld. Megyek tovább. Kis műanyagdobozba teszek egy lapátka erdei földet, Selmecebányai aniz. Ez lesz a kép címe, amihez felhasználom. Mert a föld maga, ez a sokféleképpen szerveződő anyag, beépülhet a művészetbe is. Alapja lehet egy képnek, kis ragasztóval keverve, spaklival felhordva, aztán kézzel továbbdörögölve-maszatolva a vásznon, vagy farostlemezen. Bele lehet majd karcolni, belevinni gesztusokat. Lehet aztán, miért pont a földről ne lehetne, lehet festeni is róla, a földről, vagy festeni a földet, a tájat a föld fölött, a földet az ég alatt, festeni rajta a fákat, melyek néha lebegni látszanak fölötté, a föld fölött. Sok mindent lehet a földdel csinálni a művészetben. A művészetben is. Mert a művészet határtalan, a Föld pedig mindenkié. Ami talán a legfontosabb mégis: megtanulhatjuk tisztelni, mert tisztelnünk kell a földet. Legalább annyira tisztelnünk kell, és olyan boldogsággal gondolni rá, mint Kolumbusz matróza tette, mikor az árbócosárból lekiáltott a fedélzetre: Föld!

Lehajolok. Megsimítom tenyeremmel nagyanyám sírját, apám sírját, a barátom sírját. Befogadta őket a föld. A Geo művésztelep mindannyiunknak adott egy lökést, egy lendületet, hogy a föld téma köré rendezve gondolatainkat és érzéseinket, létrehozzunk valamit, ami közelebb visz minket a bolygónkhoz, és benne a magyar földhöz, ahol élünk. Szó szerint, vagy csak jelképesen, de felhasználtuk a földet, ezt a nélkülözhetetlen és megkerülhetetlen valamit. És ami legfontosabb, az alkotómunka közben közelebb kerültünk egymáshoz, újra. A horvátországi jadrijai „Föld” művésztelep, és a somlóvásárhelyi „GEO2” művésztelep alkotásai egy nyitva-zárt rendszert mutatnak be, az alkotók szemén át tekintve rá a leghétköznapibb elemükre: a földre. Ezek a képek, objektok és filmek visszaadnak valamit abból, amit egyszerűen csak természetnek nevezünk. Bennük vannak azok a hétköznapi környezeti elemek, melyeket néha észre sem vesz az ember, mert rohan a dolgára, vagy egyszerűen csak nem figyel rájuk. Itt, ezeken az alkotásokon, ezek az elemek a hétköznapiaság fölé emelve, a maguk egyszerűségében és tisztaságában láthatóak. Megőriznek valamit, konzerválnak, ha úgy tetszik valamit a mából, a mai érzéseinkből, abból a látványvilágból, mely körül vesz bennünket, vagy csak bennünk él. Ez a bennünk megszülető világ kiben-kiben más ugyan, más tükörben mutat fel egyes részleteket, de végül egyetlen hatalmas egészé áll össze. Ennek az egésznek pedig tagadhatatlan eredője a Föld.

A művésztelep résztvevői Báhidszki Petra, Breszkovics Bernadett, Haba Erika, Molnár Eszter, Lajkó Nóra, Lehel Endre, Uzsák Sándor, Volker Schwarz, Rácz Róbert és jómagam, megtalálni véltünk egy utat, egy nyúlcsapást, ehhez az eredőhöz: a Földhöz. Az alkotások bemutatásra kerültek eddig a Laffert Kúriában Dunaharasztn, Budaörsön a PostArt Kulturális Tér-ben. További kiállításokat Budapesten Klauzál 6 Galériában és Magyarországon más városokban, valamint külföldön tervezünk.

A „Határtalan művészet - Magyar föld a környező országokban” projekt a Dunamenti Összművészeti Egyesület szervezésében, az Emberi Erőforrás Támogatás Kezelő támogatásával jött létre.

Báhidzky Petra

Breszkovics Bernadett

Haba Erika

Molnár Eszter

Lajkó Nóra

Lehel Endre

Mikó F. László

Rácz Róbert

A művésztelepről készített imázs film, mely egy történetbe ágyazva mutatja be a művészeket Jadriján.

Mefitis: <https://youtu.be/PZLWo4B2Kew>

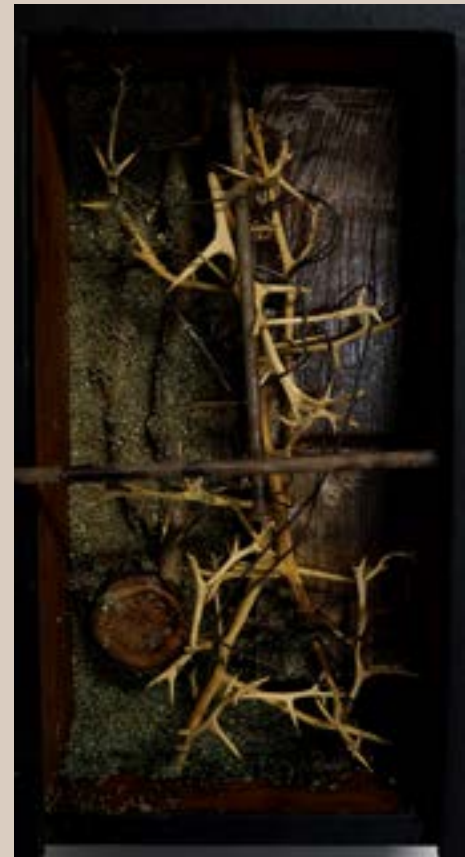
A Mefitis itt volt nevezve és vetítve:

<https://www.mafsz.hu/index.php/67-orszagos-fuggetlenfilm-fesztival-es-konferencia/>

Uzsák sándor

Volker Schwarz

Határtalan művészet - Magyar föld a környező országokban
EMT-E-CIVIL-21-0001 pályázat keretében megvalósított projekt

Nemzeti
Együttműködési
Alap

